

Yerel Eşitlik İzleme Planı

2019 - 2021

ADANA

EKİM 2018

Son güncelleme: .../.../.....

İçindekiler

KISALTMALAR	3
1. TEMEL KAVRAMLAR	4
2. YASAL ÇERÇEVE	5
2.1. Uluslararası Mevzuatta İzleme	5
2.2. Ulusal Mevzuatta İzleme	5
2.3. İl Düzeyinde Toplumsal Cinsiyet Eşitliğine Dair Stratejik Belgeler	7
3. TEMEL İLKELER	8
4. ADANA İLİNİN MEVCUT DURUMU	8
4.1. Yerel yönetimler ve sivil katılım	8
4.2. İşgücü.....	9
4.3. Eğitim Durumu	10
4.4. Kadına Yönelik Şiddet	12
4.5. Din Hizmetleri.....	12
5. İZLEME PLANI	13
5.1. İSTİHDAM.....	13
5.2. EĞİTİM.....	16
5.3. SAĞLIK	21
5.4. SİYASİ KATILIM.....	22
5.5. KADINA YÖNELİK ŞİDDET.....	25
5.6. İNSAN / KADIN TİCARETİ	28
5.7. KENTSEL HAKLAR VE HİZMETLER.....	29
5.8. SPOR.....	32
5.9. MEDYA.....	34
5.10. DİN HİZMETLERİ.....	34
6. PLAN YÖNETİMİNE İLİŞKİN DÜZENLEMELER	36
6.1. Yerel Eşitlik İzleme Platformu.....	36
6.2. Yıllık raporlama	36
6.3. İzleme Eylem Planı Hazırlama Süreci.....	37
EKLER	38
EK-1. Yıllık İzleme Raporu Şablonu	38

KISALTMALAR

AB	Avrupa Birliği
ASPB	Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı
ASPİM	Aile ve Sosyal Politikalar İl Müdürlüğü
BM	Birleşmiş Milletler
CEDAW	Kadınlara Karşı Her Türlü Ayrımcılığın Önlenmesi Sözleşmesi
CEİD	Cinsiyet Eşitliği İzleme Derneđi
CEMR	Avrupa Belediyeler ve Bölgeler Konseyi
DİB	Diyanet İşleri Başkanlığı
EIGE	Avrupa Cinsiyet Eşitlik Enstitüsü
GİGM	Göç İdaresi Genel Müdürlüğü
HÜNEE	Hacettepe Üniversitesi Nüfus Etütleri Enstitüsü
İGAM	İltica ve Göç Araştırmaları Merkezi
KEFEK	Kadın Erkek Fırsat Eşitliği Komisyonu
KSGM	Kadının Statüsü Genel Müdürlüğü
KYK	Yüksek Öğrenim Kredi Yurtlar Kurumu
MEB	Milli Eğitim Bakanlığı
RAM	Rehberlik Araştırma Merkezi
SGDD-ASAM	Sığınmacılar ve Göçmenlerle Dayanışma Derneđi
STK	Sivil Toplum Kuruluşları
ŞÖNİM	Şiddet Önleme ve İzleme Merkezi
TNSA	Türkiye Nüfus ve Sağlık Araştırması
TÜİK	Türkiye İstatistik Kurumu

1. TEMEL KAVRAMLAR

Toplumsal cinsiyet eşitliği: Cinsiyet ayrımı gözetilmeksizin herkesin eşit hak ve olanaklardan yararlanması, cinsel kimlikler ve yönelimleri nedeniyle kimsenin ayrımcılığa maruz kalmaması olarak tanımlanabilir. Toplumsal cinsiyet eşitliği yaklaşımı, cinsiyetin eşitsizlik ve üstünlük kaynağı olamayacağını ifade etmektedir.

Yerel Eşitlik İzleme Eylem Planı: Toplumsal cinsiyet eşitliğinin izlenmesine olanak sağlayacak plan.

Sorumlu kurum/kuruluş: İzleme planında yer alan bir ya da birden çok göstergenin izlenmesinde sorumlu olan taraftır. Yerel İzleme Platformu ile eşgüdüm içinde bu işi yürütürler.

Norm: Belirli bir alandaki ilkeler bütünü. Geniş kitlelerce benimsenmiş, üzerinde uzlaşmış, toplumsal taleplerle oluşmuş, ulusal ve uluslararası mevzuatla güvence altına alınan değerlerdir.

Standart: Belirli bir alana ilişkin oluşturulmuş, ulaşılması hedeflenen asgari hedefleri tanımlamaktadır

Gösterge: Mevcut koşulları ortaya koymak, içinde bulunulan durumu tanımlamak, sosyal eğilimleri ortaya çıkarmak, politika üretim sürecinde yol göstermek, zaman ve mekan bağlamında karşılaştırma yapmak, izleme ve değerlendirmede bulunmak için kullanılan araçtır.

Veri kaynağı: Göstergelerin hangi bilgi kaynaklarından doğrulanacağını ifade eder. Her gösterge için ayrı ayrı tanımlanmıştır.

İzleme Sıklığı: İzleme Planı'nda yer alan göstergelerin ne sıklıkta izleneceğini / ölçüleceğini ifade eder.

Gösterge değerleri: Planda yer alan göstergelerin Türkiye ve il düzeyinde mevcut, ölçülen ve hedef değerleridir.

Temel alınacak veri/mevcut veri: Bir göstergenin Eylem Planı döneminin başındaki değerini ifade eder. Bu değer Eylem Planı hazırlandığında elde edilen en güncel veridir. Veriler tarihleri ile birlikte gösterilir.

Son ölçülen değer: İzleme planı uygulanma dönemi içinde ilgili göstergenin son ölçülen değeridir. Veriler tarihleri ile birlikte gösterilir.

Yerel Eşitlik İzleme Platformu: İl düzeyinde izleme planı hazırlayan ve planın izlemesini yapan mekanizmayı tanımlar. Planın hazırlanması ve uygulanmasından sorumlu kuruluş Yerel İzleme Platformudur.

Yıllık İzleme Raporu: Eylem Planı'nın dönemi boyunca her yıl üretilen ayrıntılı gösterge bazında izleme raporudur. Yıllık İzleme Planı şablonu, Eylem Planı belgesinin sonunda verilmiştir.

2. YASAL ÇERÇEVE

İzlemenin yasal dayanakları hem uluslararası hem ulusal mevzuatta yer almaktadır.

2.1. Uluslararası Mevzuatta İzleme

BM- CEDAW'a göre izleme-raporlama

Md 2. Taraf Devletler kadınlara karşı ayrımcılığın her biçimini yasaklayıp, her türlü vasıtayla ve hiç vakit kaybetmeden kadınlara karşı ayrımcılığı tasfiye etme politikası izlemeyi kabul ederler.

Md. 17. *Kadınlara Karşı Ayrımcılığın Tasfiye edilmesi Komitesi*, izleme yapmak için periyodik raporlar hazırlar.

Md 18. *Devlet raporları*: Taraf Devletler, Komite tarafından incelenmek üzere, bu Sözleşme hükümlerine etkililik kazandırmak için aldıkları yasal, yargısal, idari ve diğer tedbirleri ve bu konuda kaydedilen gelişmeleri içeren bir rapor sunmayı taahhüt eder.

Binyıl Kalkınma Hedefleri¹

İzleme ve Gözden Geçirme: “Önümüzdeki 15 yıl boyunca amaçların ve hedeflerin uygulanmasında kaydedilen ilerlemelerle ilgili olarak; idari birimlerimiz ulusal, bölgesel ve küresel seviyelerde izleme ve gözden geçirme sorumluluğunu öncelikli olarak ele almaktadır.” (s.47)

AB Yol Haritası (Roadmap 2006-2010) ²

EIGE'ye üye ülkelerin toplumsal cinsiyet eşitliği politikalarını izleyerek, Topluluk hedeflerini ne kadar gerçekleştirebildiklerini geliştirdiği göstergelerle raporlama ve izleme görevini vermektedir.

AB 2016-2019 Stratejik Planlama belgesi³

İzleme ve değerlendirme: Bütün uygulamalar düzenli olarak izlenecektir ve gelişmeler üye devletler tarafından raporlanacaktır (7. Monitoring And Evaluation). İzleme Annexes 1 and 2'de belirtilen hedefler ve göstergeler temelinde yıllık olarak yapılacaktır (s.20).

2.2. Ulusal Mevzuatta İzleme

Türkiye Büyük Millet Meclisi (TBMM) Kadın Erkek Fırsat Eşitliği Komisyonu (KEFEK)

KEFEK, kadın haklarının korunması ve geliştirilmesi ile kadın erkek eşitliğinin sağlanmasına yönelik olarak ulusal ve uluslararası alandaki gelişmeleri izlemek, bu gelişmeler konusunda TBMM'yi bilgilendirmek, istenildiğinde TBMM'ye sunulan kanun tasarı ve teklifleriyle kanun hükmünde kararname hakkında ihtisas komisyonlarına görüş sunmak amacıyla kurulmuştur.

¹ <http://www.un.org/millenniumgoals/>

² Communication from the Commission to the Council, the European Parliament, the European Economic and Social Committee and the Committee of the Regions - A Roadmap for equality between women and men 2006-2010 [COM(2006) 92], <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/HTML/?uri=LEGISSUM:c10404&from=EN>

³ European Commission Directorate-General for Justice and Consumers. (2015). *Strategic Engagement for Gender Equality 2016-2019*. Luxembourg: Publications Office of the European Union. http://ec.europa.eu/antitrafficking/sites/antitrafficking/files/strategic_engagement_for_gender_equality_en.pdf

ASPB-KSGM Toplumsal Cinsiyet Eşitliği Ulusal Eylem Planları

Kadına Yönelik Aile İçi Şiddetle Mücadele Ulusal Eylem Planı 2007-2010⁴

Kadına Yönelik Şiddetle Mücadele Ulusal Eylem Planı 2007-2010, altı hedeften oluşmaktadır. Kadınlara yönelik şiddet ile mücadele ile ilgili yasal önlemler, toplumsal cinsiyet eşitliği ve KYTCTŞ konularında farkındalık ve duyarlılık artırmaya yönelik faaliyetler, kadınların sosyo-ekonomik konumunun güçlendirilmesine yönelik düzenlemeler, şiddete maruz kalan kadınlara ve çocuklarına yönelik hizmet sunumu, sağlık hizmetlerinin düzenlenmesi ve kurumlar arası işbirliği başlıklarından oluşmaktadır. Kadınlara yönelik şiddet ile mücadele için yapılması gerekenler ve hizmetlerin iyileştirilmesi belirtilirken, uluslararası insan hakları belgelerindeki normlar açısından toplumsal cinsiyet eşitliği, şiddetsizlik ve kadınların güçlenmesi normları yer almaktadır.

Kadına Yönelik Şiddetle Mücadele Ulusal Eylem Planı 2012-2015

Eylem Planında 4 hedef belirlemiştir: yasal düzenlemeler, şiddeti doğuran ve pekiştiren olumsuz tutum ve davranışların ortadan kaldırılması amacıyla toplumsal cinsiyet eşitliği ve KYTCTŞ konularında toplumsal farkındalık yaratılması ve zihinsel dönüşüm, şiddete maruz kalan kadınlara ve çocuklarına yönelik sağlık hizmetleri ve kurum/kuruluşlar arasındaki işbirliği mekanizmalarını güçlendirmek. Eylem Planında İzleme ve ilgili merkezlere dair 2 hedef yer almaktadır.

4.7 6284 sayılı Kanununun 14 üncü maddesi gereğince kurulması öngörülen Şiddet Önleme ve İzleme Merkezlerinin, belirlenen 14 ilde kurularak pilot uygulamaya başlamasının sağlanması.

5.2 Kadına yönelik şiddetin ulusal düzeyde izlenebilmesi için ihtiyaç duyulan araştırmaların yapılması, veri toplama standartlarının belirlenmesi, izleme göstergelerinin geliştirilmesi ve veri tabanının oluşturulması.

Kadına Yönelik Şiddetle Mücadele Ulusal Eylem Planınının (2012-2015) uygulanması, altı aylık dönemler halinde düzenlenen izleme ve değerlendirme toplantıları vasıtasıyla izlenmiştir.⁵

Kadına Yönelik Şiddetle Mücadele Ulusal Eylem Planı 2016-2020

Şiddetle ilgili olan üçüncü planda 5 hedef tanımlanmıştır. Mevzuat düzenlemeleri, farkındalık yaratma ve zihniyet dönüşümü, koruyucu ve önleyici hizmet sunumu ve şiddet mağdurlarının güçlenmesi, sağlık hizmetlerinin sunumu ve düzenlemesi ile kurum-kuruluşlar arasındaki işbirliği ve politika geliştirme başlıklarında yapılacak faaliyetler belirtilmiştir.

2006/17 sayılı Başbakanlık Genelgesi kapsamında, her yıl ilgili kamu kurumları, üniversiteler ve sivil toplum kuruluşlarının katılımı ile "Kadına Yönelik Şiddet İzleme Komitesi" toplantısı düzenlenmektedir. Komite bu Eylem Planında Da referans verilen mekanizmalardan biridir.

Toplumsal Cinsiyet Eşitliği Ulusal Eylem Planı 2008-2013

Hedef 1: Kadınların ilerlemesini Sağlayacak Kurumsal Mekanizmalar Oluşturulacak, Varolan Mekanizmaların Kapasiteleri Güçlendirilecektir. Bu hedefin altında izlemeye ilişkin faaliyette tanımlanmıştır.

1.8. Toplumsal cinsiyet eşitliği göstergelerinin düzenli olarak izlenmesi

⁴ Kadına Yönelik Şiddet Raporu, CEİD, 2018

⁵ Planın uygulanmasına ilişkin izleme ve değerlendirme raporları için bkz:

<http://kadininstatusu.aile.gov.tr/ulusal-eylem-planlari/izleme-ve-degerlendirme-raporlari>

Kadının Güçlenmesi Stratejisi Eylem Planı 2018-2023

Kadının Güçlenmesi Stratejisi Eylem Planı çerçevesinde ayrıntıları aşağıda yer alan izleme ve değerlendirme mekanizmasının oluşturulması öngörülmektedir (s.21):

- Strateji Belgesi bölümünde yer alan her bir politika eksenine özel “hedefler” ve ayrıca Eylem Planı tablolarında yer alan her bir faaliyete ilişkin “performans göstergeleri” geliştirilmiştir. Bu araçlar, izleme ve değerlendirmeyi kolaylaştıracak ölçülebilir araçlardır.
- Eylem Planı’nda stratejiler altında yer verilen faaliyetlerin izlenmesine ilişkin bir raporlama formatı oluşturulacaktır.
- Eylem Planı’na ilişkin değerlendirmelerde bulunmak üzere sorumlu ve ilgili kurumlardan temsilcilerin katılımıyla ASPB koordinasyonunda her yıl “İzleme Toplantısı” gerçekleştirilecektir. Sorumlu kurumlar belirlenen raporlama formatı çerçevesinde hazırlayacakları raporları, belirlenecek takvime göre yılda bir kez ASPB tarafından geliştirilecek web tabanlı izleme sistemine gireceklerdir.
- Sorumlu kurumlar, her bir faaliyete ilişkin “performans göstergesi”nin gerçekleşme durumunu İzleme Toplantısı sırasında ve raporlama yoluyla sunacaklardır.
- Sorumlu kurumların sunduğu raporlar, ASPB tarafından derlenerek, yıllık “İzleme Raporu” hazırlanacaktır.
- Ayrıca Planın uygulama döneminin sona ermesine bir yıl kala, Plan çerçevesinde Türkiye’de kadınların güçlenmesine yönelik yürütülen çalışmaları bütüncül bir bakış açısıyla değerlendirmeye ve envanterini çıkarmaya yönelik bir etki analizi çalışması yapılacaktır. Söz konusu etki analizi çalışmasında, her bir politika eksenine özel olarak belirlenen “hedefler”e ulaşıp ulaşılmadığı analiz edilecektir.
- Etki analizi çalışması sonucu ortaya çıkan öneriler, Strateji Belgesi ve Eylem Planı’nın 2023 sonrası için güncelleme çalışmalarında girdi olarak kullanılabilir.

2.3. İl Düzeyinde Toplumsal Cinsiyet Eşitliğine Dair Stratejik Belgeler

Adana ilinde toplumsal cinsiyet eşitliğini sağlamak için oluşturulan ve kamuoyuyla paylaşılan 1 eylem planı bulunmaktadır. Bu belge: Kadına yönelik şiddetle mücadele Adana il eylem planıdır (2017-2020). Söz konusu eylem planına dayanak oluşturan ULUSAL VE ULUSLARARASI belgeler şunlardır; Anayasa 10. ve 90. Madde, Türkiye’nin 1985 yılında onayladığı CEDAW, İstanbul’da 2011 yılında imzalanıp, 8 Mart 2013 yılında resmi gazetede yayımlanan İstanbul Sözleşmesi, 20 Mart 2012’de yürürlüğe giren 6284 sayılı kanun, ŞÖNİM ve Konukevleri Yönetmelikleri, 2006/17 numaralı Başbakanlık Genelgesi, Kadına Yönelik Şiddetle Mücadele Ulusal Eylem Planlarıdır.

İl düzeyinde doğrudan toplumsal cinsiyet eşitliğine yönelik olmamakla birlikte toplumsal cinsiyet eşitliğine dair konular barındıran diğer belgeler olarak şunlar incelenmiştir.

Çukurova Bölge Planı (2014-2023). Adana ilini de kapsayan sözkonusu belge, Çukurova Bölge planı, Türkiye Cumhuriyeti’nin kuruluşunun 100. yılı hedefleri ile 2014 – 2018 Onuncu Kalkınma Planı (OKP) ve 2014 – 2023 Bölgesel Gelişme Ulusal Strateji (BGUS) taslağı çerçevesinde, yerel paydaşların görüş ve önerileri de göz önüne alınarak hazırlanmıştır.

Adana Büyükşehir Belediyesi tarafından hazırlanan ve içinde toplumsal cinsiyet konularına dair içerik barındıran stratejik belgeler ise şunlardır; Adana Büyükşehir Belediyesi stratejik planı (2015-2019), Adana Büyükşehir Belediyesi Faaliyet Raporu 2017, Adana Büyükşehir Belediyesi Performans Programı 2018.

3. TEMEL İLKELER

Yerel İzleme Planının temel ilkeleri şunlardır:

- Toplumsal cinsiyet eşitliğinin güçlenmesine katkı sunar.
- Yerel paydaşların katılımı ile hazırlanır ve uygulanır.
- İlin/mekânın ihtiyaçlarını önceliklendirir.
- Kurumların değil ilin izleme planıdır.
- İsteyen tüm taraflar plana ilişkin belgelere/raporlara ulaşabilir, açıklık her aşamada uygulanır.
- Tüm karar alma süreçlerinde şeffaflık esastır.

Planın işlerlik kazanması için proje uygulama illerinde Yerel Eşitlik İzleme Platformlarının oluşturulması ve işleyişine ilişkin temel ilkelerin paydaşların katılımı ile belirlenmesi esastır.

4. ADANA İLİNİN MEVCUT DURUMU

Adana'nın mevcut durumunu ortaya koymak için Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK), Milli Eğitim Bakanlığı (MEB) verilerinden yararlanılmış, kurumların web sitelerinden veri derlenmiştir. Bu kapsamda yerel yönetimlerde kadın temsili, işgücü, eğitim, kadına yönelik şiddet ve din hizmetleri göstergelerine bakılmıştır.

4.1. Yerel yönetimler ve sivil katılım

Adana Büyükşehir Belediye meclisinde kadın sayısı ve oranı Türkiye verisi ile birlikte Tablo 1'de yer almaktadır. Adana'da 79 meclis üyesinden 78'i erkek, 1'i kadındır. Kadınların meclisteki temsili Türkiye ortalamasının çok altındadır. Türkiye'de belediyelerin bünyesinde faaliyet gösteren 16 eşitlik biriminden 2'si bulunmaktadır.

Tablo 1 Belediye Meclisinde Kadın Sayısı ve Oranı (2017 itibarıyla)

	Kadın	Erkek	% Kadın
Adana	1	78	1,3%
Türkiye	2.198	18.300	10,7%

Eşitlik Birimi Olan Belediyeler (2018)

- 1) Adana Büyükşehir Belediyesi Eşitlik Birimi
- 2) Beşiktaş Belediyesi Eşitlik Birimi
- 3) Beylikdüzü Belediyesi Toplumsal Eşitlik Birimi
- 4) Çankaya Belediyesi Eşitlik ve Farkındalık Birimi
- 5) Eskişehir Büyükşehir Belediyesi Eşitlik Birimi
- 6) Gaziantep Büyükşehir Belediyesi Eşitlik Birimi
- 7) İzmir Büyükşehir Belediyesi Kadın Erkek Eşitliği Birimi
- 8) Kadıköy Belediyesi Toplumsal Eşitlik Birimi
- 9) Karabağlar Belediyesi Kadın Erkek Eşitliği Birimi
- 10) Kars Belediyesi Kadın Çalışmaları Birimi
- 11) Nilüfer Belediyesi Eşitlik Birimi

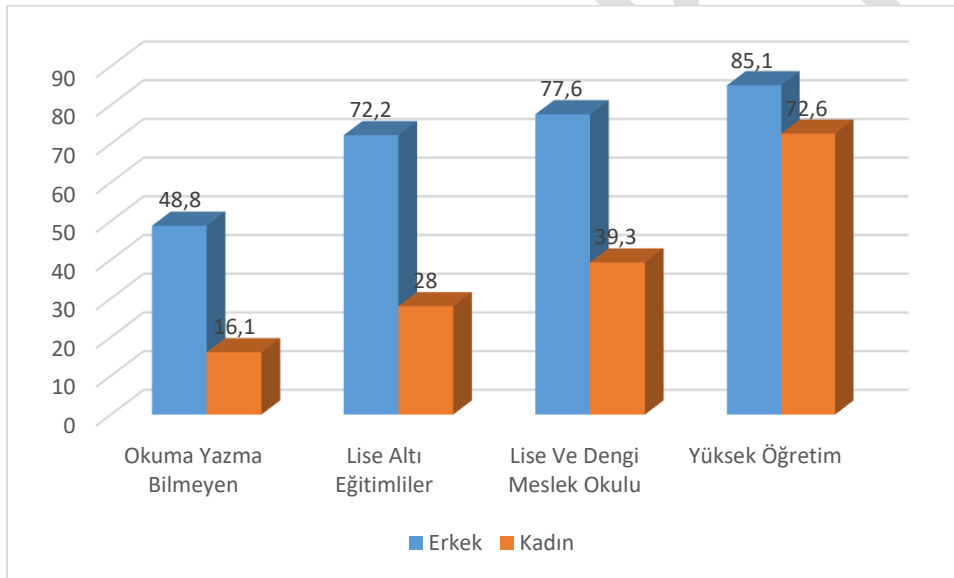
- 12) Muratpaşa Belediyesi Kadın Erkek Fırsat Eşitliği Birimi
- 13) Odunpazarı Belediyesi Eşitlik Birimi
- 14) Seyhan Belediyesi Eşitlik Birimi
- 15) Şişli Belediyesi Toplumsal Eşitlik Birimi
- 16) Trabzon Büyükşehir Belediyesi Yerel Eşitlik Birimi

4.2. İşgücü

TÜİK 2017⁶ verilerine göre Türkiye’de işgücüne katılma oranı %58’dir. Türkiye genelinde erkeklerin işgücüne katılma oranı %78,2 iken kadınların oranı %37,6’dır. Adana ve Mersin’in bulunduğu TR62 bölgesinde erkeklerin işgücüne katılım oranı %74,7 ve kadınların işgücüne katılım oranı ise % 34,8’dir.

TR62 Adana-Mersin bölgesinde işgücüne katılım eğitim düzeyine göre incelendiğinde; okuma yazma bilmeyen erkeklerde işgücüne katılım oranı %48,8, kadınlarda %16,1, lise altı eğitilmiş erkeklerde %72,2 kadınlarda %28, lise ve dengi meslek okullarından mezun erkeklerde %77,6 kadınlarda %39,3 ve yükseköğrenim mezunu erkeklerde %85,1 ve kadınlarda %72,6’dır. Eğitim düzeyi yükseldikçe kadınların işgücüne katılım oranı da yükselmektedir.

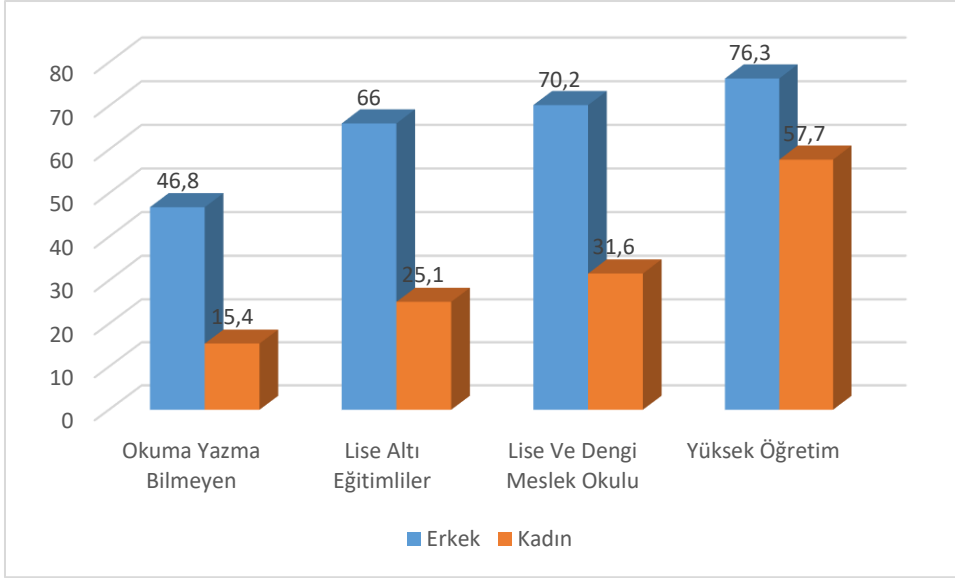
Şekil 1 TR62 Bölgesinde İşgücüne Katılım/Cinsiyete Göre

Türkiye genelinde istihdam edilenlerin oranı 2017 itibarıyla %51,5’tir. Erkeklerde bu oran %70,7 kadınlarda ise %32,2 olarak gerçekleşmiştir. TR62 bölgesine bakıldığında, erkeklerin istihdam oranı %67,9 iken, kadınların istihdam oranı %29,7’dir. Eğitim durumlarına göre istihdam oranları incelendiğinde; okuma yazma bilmeyen erkeklerde istihdam oranı %46,8 kadınlarda %15,4, lise altı eğitilmiş erkeklerde %69 kadınlarda %25,1, lise ve dengi meslek okullarından mezun erkeklerde %70,2 kadınlarda %31,6 ve yükseköğrenim mezunu erkeklerde bu oran %76,3 kadınlarda %57,7’dir.

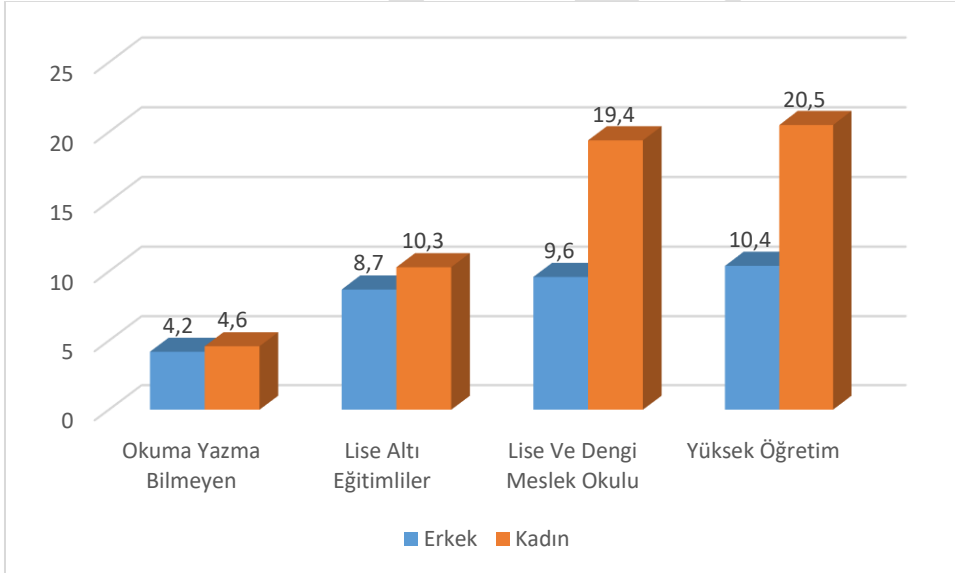
Şekil 2 TR62 İstihdam Oranı/Cinsiyete Göre

⁶ TÜİK İşgücü İstatistikleri Bölgesel sonuçlar, <https://biruni.tuik.gov.tr/medas/?kn=102&locale=tr>

Türkiye genelinde 2017 itibarıyla işsizlik oranı %11,1'dir. Erkek işsizlik oranı %9,6 kadın işsizlik oranı ise %14,4'tür. TR62 Adana-Mersin bölgesinde işsizlik oranı erkeklerde %9,1 iken kadınlarda %14,8'dir. Bu konu eğitim durumlarına göre ele alındığında; okuma yazma bilmeyen erkeklerde ve kadınlarda işsizliğin sırasıyla %4,2 ve %4,6 olduğu görülmektedir. Lise altı eğitilmiş erkeklerde %8,7 kadınlarda %10,3, lise ve dengi meslek okullarından mezun erkeklerde %9,6, kadınlarda %19,4 ve yükseköğrenim mezunu erkeklerde %10,4 kadınlarda ise %20,5'tir.

Şekil 3 TR62 İşsizlik Oranı/Cinsiyete Göre

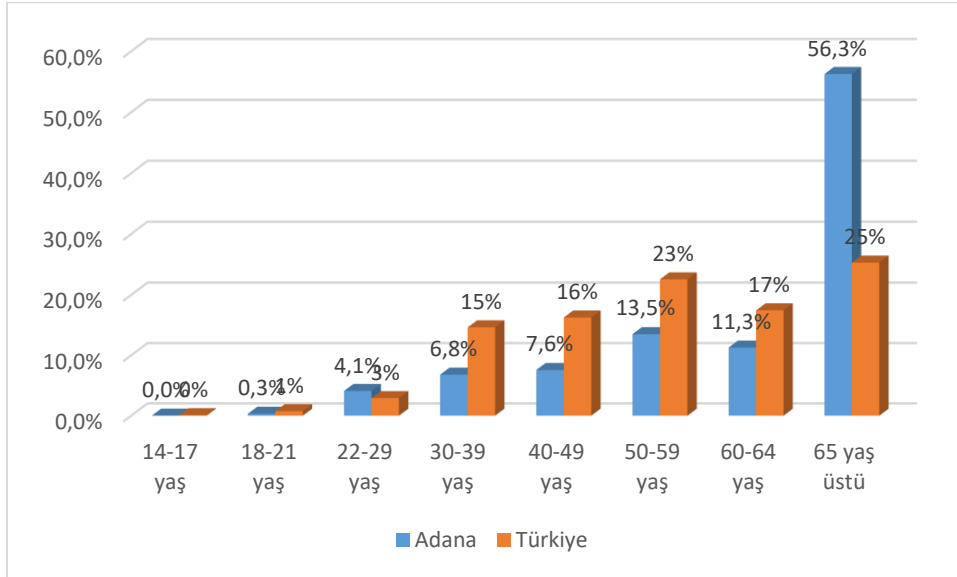
TR62 Adana-Mersin bölgesinde yükseköğrenim mezunu kadınlarda işsizlik oranının yükseköğrenim mezunu erkeklere göre daha yüksek düzeyde seyrettiği, yaklaşık 2 katı olduğu görülmektedir.

4.3. Eğitim Durumu

TÜİK 2017 verilerine göre Türkiye'de 15 yaş üstü kadınların 6,5'i, erkeklerin ise 1,2'si okuryazar değildir. Adana'da bu oranlar sırasıyla %7,5 ile %1,4'dür. Adana'da toplam 62124 kadın okuryazar değildir. Okuma yazma bilmeyen kadınların yaşa göre dağılımı Türkiye karşılaştırmalı olarak Şekil 4'de

gösterilmektedir. Adana’da okuryazar olmayan kadınların %56,3’ü 65 yaş ve üzerinde yer almaktadır. Ancak 22-29 yaş aralığında okuma yazma bilmeyen kadın oranı %4,1 ve bu kadınların sayısı 2548’dir. Her ne kadar okuryazar olmayana kadınların yarısından fazlası 65 yaş ve üzerinde yer almakta ise de gençlerde de hala okuma yazma bilmeyenlerin olduğu görülmektedir.

Şekil 4 Okuryazar olmayan kadınların yaşa göre dağılımı

TÜİK 2017 verilerine 15 yaş ve üstü nüfusun eğitim durumu Tablo 3’de yer almaktadır. Buna göre Adana’da 15 yaş ve üzerinde yer alan kadınların %7,5’i, erkeklerin %1,4’ü okuryazar değildir. İlköğretim altı düzeylerde kadınların oranı daha fazla iken, daha üst düzeylerde erkek oranı artmaktadır. Adana eğitim göstergeleri Türkiye’ye göre değerlendirildiğinde, benzerlik olmasına rağmen, daha olumsuzdur. Yüksekokul veya fakülte mezunu oranı Türkiye’de kadınlarda %13,8 iken Adana’da %13,2’dir. Yüksek lisans mezunu kadın oranı Türkiye’de %1,3, Adana’da %1,0’dır.

Tablo 2 Son bitirilen eğitim düzeyi (TÜİK 2017)

	Adana		Türkiye	
	Erkek	Kadın	Erkek	Kadın
Okuma Yazma Bilmeyen	1,4%	7,5%	1,2%	6,4%
Okuma Yazma Bilen Fakat Bir Okul Bitirmeyen	3,1%	7,6%	2,8%	7,4%
İlkokul	19,1%	25,7%	19,9%	27,1%
İlköğretim	17,2%	11,1%	16,6%	12,0%
Ortaokul veya Dengi Meslek Ortaokul	15,1%	12,1%	14,3%	11,1%
Lise Ve Dengi Meslek Okulu	26,3%	21,1%	26,1%	19,7%
Yüksek Lisans (5 veya 6 Yıllık Fakülteler Dahil)	1,3%	1,0%	1,7%	1,3%
Yüksekokul veya Fakülte	15,5%	13,2%	16,5%	13,8%
Doktora	0,3%	0,2%	0,4%	0,3%
Bilinmeyen	0,6%	0,6%	0,7%	0,8%
Toplam	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%

2016-17 yılı itibarıyla Türkiye'deki 3-5 yaş net okullulaşma oranı %35,5'dir. Adana'da 3-5 yaş okullaşma oranı %36,4 ile Türkiye ortalamasına yakındır.

4.4. Kadına Yönelik Şiddet

KSGM-HÜNEE (2015) araştırmasına göre Türkiye'de fiziksel şiddete maruz kalanların oranı %35,5'dir. Şiddete maruz kalanların sadece %11'i kurumlara başvurmuştur. İl düzeyinde bu veri bulunmamaktadır.

TÜİK verilerine göre, 2017 yılında Adanada 15 yaş altı doğum sayısı 10, 15-19 yaş aralığında yapılan doğum sayısı ise 2293'dür.

Adana'da ASPB bağlı ŞÖNİM hizmet vermekte ve Adana'da 1 kadın sığınmaevi bulunmaktadır.

4.5. Din Hizmetleri

Din hizmetleri Diyanet İşleri Başkanlığı (DİB) tarafından yürütülmektedir. DİB karar mekanizmalarında erkeklerin ağırlıklı olduğu görülmektedir. DİB bünyesinde bulunan 37 daire başkanının 7'si kadındır. Din İşleri Yüksek Kurulu Uzman/Uzman yardımcılarının 46'sı erkek 1'i kadındır. 81 il müftüsünün tamamı erkektir, 177 il müftü yardımcısının 20'si kadındır. Adana iline bakıldığında müftülük bünyesindeki 7 şube müdürü bulunmaktadır, şube müdürleri arasında kadın bulunmamaktadır.

5. İZLEME PLANI

5.1. İSTİHDAM

Norm	Gösterge	Veri Kaynağı	İzleme Sıklığı	Sorumlu Kurum / Kuruluş	Gösterge Değerleri			
					Temel alınacak veri / mevcut veri		Son ölçülen değer	
					TR	TR62	TR	TR62
<ul style="list-style-type: none"> Çalışma hakkı İnsan onuruna saygı Ayrımcılık yasağı Hukukî eşitlik ilkesi Toplumsal cinsiyet eşitliği	1. İşgücü (bin) ve işgücüne katılım oranı	TÜİK İşgücü İstatistikleri	Yılda bir		E: 20.875; %78,2 K: 9.948; %37,6 (2017)	E: 996; %74,7 K: 664; %34,8 (2017)	E: [sayı]; %[oran] K: [sayı]; %[oran] [ölçüm yılı]	E: [sayı]; %[oran] K: [sayı]; %[oran] [ölçüm yılı]
<ul style="list-style-type: none"> Çalışma hakkı İnsan onuruna saygı Ayrımcılık yasağı Hukukî eşitlik ilkesi Toplumsal cinsiyet eşitliği	2. İşgücü dışında kalanların nedenlerine göre sayı (bin) ve oranları							
	a. iş aramayıp çalışmaya hazır olan	TÜİK İşgücü İstatistikleri	Yılda bir		E: 486; %8,4 K: 1.058; %6,4 (2017)	E: 45 ; %13,4 K: 72; %8,3 (2017)		
	b. ev işleriyle meşgul				E: - ; %0.0 K: 9.917; %60,1 (2017)	E: -; %- K: 450; %52 (2017)		
	c. eğitim ve öğretime devam ediyor				E: 2.204; %37,9 K: 2.263; %13,7 (2017)	E: 99; %29,5 K: 110; %12,7 (2017)		
	d. emekli				E: 1.634; %28,1 K: 678; %4,1 (2017)	E: 82; %24,4 K: 25; %2,9 (2017)		

<ul style="list-style-type: none"> • Çalışma hakkı • Eşitlik ilkesi • Çalışanlara eşit muamele • Ayrımcılık yasağı (çoklu ayrımcılıkla mücadele) • Toplumsal cinsiyet eşitliği 	3. İstihdam (bin) ve istihdam oranı	TÜİK İşgücü İstatistikleri	Yılda bir		E: 18.866; %70,7 K: 8.519; %32,2 (2017)	E: 905; %67,9 K: 395; %29,7 (2017)		
<ul style="list-style-type: none"> • Çalışma hakkı • İnsan onuruna saygı • Ayrımcılık yasağı (çoklu ayrımcılıkla mücadele) • Toplumsal cinsiyet eşitliği • Fiilî eşitlik ilkesi 	4. İşteki durum göre istihdam (bin) ve istihdam içindeki payı							
	a. ücretli, yevmiyeli	TÜİK İşgücü İstatistikleri	Yılda bir		E: 13.345; %70,7 K: 5.500; %64,6 (2017)	E: 642; %70,9 K: 257; %65,1 (2017)		
	b. kendi hesabına çalışan / işveren				E: 4.679; %24,0 K: 892; %10,5 (2017)	E: 220; %24,3 K: 46; %11,6 (2017)		
	c. ücretsiz aile işçisi				E: 843; %4,5 K: 2.127; %25,0 (2017)	E: 44; %4,9 K: 92; %23,3 (2017)		
<ul style="list-style-type: none"> • Çalışma hakkı • Eşitlik ilkesi • Çalışanlara eşit muamele • Ayrımcılık yasağı (çoklu ayrımcılıkla mücadele) • Toplumsal cinsiyet eşitliği 	5. Kayıtdışı istihdam sayısı (bin) ve kayıtdışı istihdam oranı							
	a. tarımda kayıtdışı istihdam ve kayıtdışı istihdam oranı	TÜİK İşgücü İstatistikleri	Yılda bir		E: 1873; %72,0 K: 2.174; %94,0 (2017)	E: 103; %65,2 K: 97; %95,2 (2017)		
	b. tarım dışında kayıtdışı istihdam ve kayıtdışı istihdam oranı				E: 3.331; %20,5 K: 1.516; %24,4 (2017)	E: 202; %27,0 K: 100; %34,1 (2017)		
<ul style="list-style-type: none"> • Çalışma hakkı • Çalışanlara eşit muamele • Ayrımcılık yasağı 	6. Ekonomik sektörlere göre istihdam (bin) ve istihdam içindeki payı							
	a. Tarım	TÜİK İşgücü İstatistikleri	Yılda bir		E: 2.600; %13,8 K: 2.313; %27,1 (2017)	E: 158; %17,5 K: 101; %25,6 (2017)		
	b. Sanayi				E: 6.068; %32,2 K: 1.353; %15,9 (2017)	E: 230; %25,4 K: 50; %12,7 (2017)		
	c. Hizmetler				E: 10.198; %54,1 K: 4.854; %57,0 (2017)	E: 517; %57,1 K: 244; %61,8 (2017)		
<ul style="list-style-type: none"> • Çalışma hakkı. 	7. İşsizler (bin) ve işsizlik oranı							

<ul style="list-style-type: none"> • İnsan onuruna saygı • Ayrımcılık yasağı • Eşitlik ilkesi • Toplumsal cinsiyet eşitliği 	a. Tarım dışı işsizler ve işsizlik oranı	TÜİK İşgücü İstatistikleri	Yılda bir	E: 1.759; %10,9 K: 1.007; %18,1 (2016)	E: %... K: %...		
	b. 20-24 yaş arası işsizler ve işsizlik oranı			E: 389; %18,7 K: 375; %29,5 (2017)	E: 20; %18,3 K: 20; %34,2 (2017)		
	c. Genişletilmiş tanıma göre işsizler ve işsizlik oranı			E: 2853; %13,1 K: 2753; %24,4 (2017)	E: 161; %15,1 K: 163; %29,2 (2017)		
<ul style="list-style-type: none"> • Çalışma hakkı • İnsan onuruna saygı • Ayrımcılık yasağı • Eşitlik ilkesi • Toplumsal cinsiyet eşitliği 	8. İşsizler ve Mesleki Eğitim						
	a. Kayıtlı işsizler (bin)	İŞKUR İstatistikleri	Yılda bir	E: 1.330; %51,2 K: 1.268; % 48,8 (2017)	E: 41,0; %50,8 K: 39,7; %49,2 (2017)		
	b. İşe yerleştirilenler ve işsizler içindeki oranı			E: 700; %66,2 K: 357; %33,8 (2017)	E: 12810; %67,0 K: 6303; %33,0 (2017)		
c. Mesleki eğitime katılanlar ⁷			E: 35761; %30,4 K: 81819; %69,6 (2017)	E: 2169; %38,3 K: 5729; %61,7 (2017)			
<ul style="list-style-type: none"> • Çalışma hakkı • İnsan onuruna saygı • Ayrımcılık yasağı • Eşitlik ilkesi • Toplumsal cinsiyet eşitliği 	9. İŞKUR'a başvuranların cinsiyete göre dağılımı	İŞKUR	Yılda bir		E: 75883; %40 K: 50621; %60 (2017)		
<ul style="list-style-type: none"> • Örgütlenme hakkı • İnsan onuruna saygı 	10. İşçi sendika üye sayısı (bin) ve üyelik oranı	ÇSGB İstatistikleri	Yılda bir	E: 1.130; %12,1 K: 234; %7,1 (2016)	E: 19; %9,7 K: 3; %4,4 (2015)		

⁷ Meslek Edindirme (İstihdam Garantisiz), İstihdam Garantili, İşbaşı Eğitim Programları (İEP), Girişimcilik, Engelliler ve Eski Hükümlülere Yönelik kurslar dahil toplam sayı.

5.2. EĞİTİM

Norm	Gösterge	Veri Kaynağı	İzleme Sıklığı	Sorumlu Kurum / Kuruluş	Gösterge Değerleri			
					Temel alınacak veri / mevcut veri		Son ölçülen değer	
					TR	İl	TR	İl
<ul style="list-style-type: none"> Eğitim hakkı Eşitlik Toplumsal cinsiyet eşitliği Ayrımcılık görmeme hakkı 	1. Genel nüfus içinde okuryazar kadın ve erkek sayısı ve oranı(15 +yaş)	TÜİK Ulusal Eğitim İstatistikleri	Yılda bir		E: 29.818.483; %98,1 K: 28.395.309; %92,7[c1] (2017)	E: 801.346; %98,6 K: 763.094; %98,5 (2017)	E: [sayı]; %[oran] K: [sayı]; %[oran] [ölçüm yılı]	E: [sayı]; %[oran] K: [sayı]; %[oran] [ölçüm yılı]
<ul style="list-style-type: none"> Eğitim hakkı Eşitlik Toplumsal cinsiyet eşitliği Ayrımcılık görmeme hakkı 	2. Okul öncesi eğitimde cinsiyete göre okullaşma oranı							
	a. Okul öncesi net okullaşma oranı (3-5 yaş)	MEB istatistikleri	Yılda bir		E: %35,9 K: %35,1 (2016-2017)	E: %37 K: %35,8 (2016-2017)		
	b. Okul öncesi net okullaşma oranı (4-5 yaş)				E: %46,2 K: %45,1 (2016-2017)	E: %47,5 K: %45,9 (2016-2017)		
	c. Okul öncesi net okullaşma oranı (5 yaş)				E: %60,1 K: %57,4 (2016-2017)	E: %61,1 K: %58,3 (2016-2017)		
<ul style="list-style-type: none"> Eğitim Hakkı Eşitlik Toplumsal cinsiyet eşitliği Ayrımcılık görmeme hakkı 	3. Ortaöğretim düzeyinde cinsiyete göre okullaşma oranı							
	a. Ortaöğretim düzeyinde net okullaşma oranı	MEB istatistikleri	Yılda bir		E: %82,7 K: %82,4 (2016-2017)	E: %81,6 K: %81 (2016-2017)		
	(a1) Genel ortaöğretim düzeyinde net okullaşma oranı				E: %38,2 K: %42,2 (2016-2017)	E: %43 K: %49,1 (2016-2017)		
	(a2) Mesleki ve teknik ortaöğretim düzeyinde net k/e okullaşma oranı				E: %44,5 K: %40,2 (2016-2017)	E: %38,6 K: %31,5 (2016-2017)		
<ul style="list-style-type: none"> Eğitim Hakkı Eşitlik Toplumsal cinsiyet eşitliği 	4. Özel Eğitimde öğrenci sayılarının cinsiyete göre dağılımı							
	a. ilkokul	MEB istatistikleri	Yılda bir		E: 13.705; %64 K: 7.768; %36	E: 293; %65,3 K: 156; %34,7		

Norm	Gösterge	Veri Kaynağı	İzleme Sıklığı	Sorumlu Kurum / Kuruluş	Gösterge Değerleri			
					Temel alınacak veri / mevcut veri		Son ölçülen değer	
					TR	İl	TR	İl
• Ayrımcılık görmeme hakkı					(2016-2017)	(2016-2017)		
	b. Ortaokul				E: 13.205; %62 K: 8.222; %38 (2016-2017)	E: 262; %61,5 K: 164; %38,5 (2016-2017)		
• Eğitim hakkı • Eşitlik • Toplumsal cinsiyet eşitliği • Dönüştürücü eşitlikten yararlanma hakkı • Çalışma hakkı	5. Mesleki ve teknik lise öğrencileri içinde kadın ve erkek sayıları (bin) ve oranları							
	a. Mesleki ve teknik ortaöğretime kayıtlı öğrenciler	TÜİK Ulusal Eğitim İstatistikleri	Yılda bir		E: 1.494; %55,0 K: 1.220; %45,0 (2016-2017)			
	b. Mesleki ve teknik ortaöğretimden mezunlar				E: 259; %50,2 K: 257; %49,8 (2016-2017)			
• Eğitim hakkı • Eşitlik • Toplumsal cinsiyet eşitliği • Ayrımcılık görmeme hakkı	6 Açık öğretimde kayıtlı öğrenciler arasında kadın ve erkek öğrenci sayıları (bin) ve oranları							
	a. Açık öğretim ortaokulu	MEB istatistikleri	Yılda bir		E: 77.124; %39,0 K: 121.745; %61,0 (2016-2017)	E: 1.724; %38,6 K: 2.738; %61,4 (2016-2017)		
	a.1. Genel							
	a.2. 13 yaş altı				E: 928; %49 K: 970; %51 (2016-2017)	E: 12; %33,3 K: 24; %66,7 (2016-2017)		
	a.3. 14 yaş üzeri				E: 761.96; %39 K: 120.775; %61 (2016-2017)	E: 1.712; %38,7 K: 2.714; %61,3 (2016-2017)		
	b. Genel Açık öğretim lisesi				E: 704.383; %58,9 K: 492.261; %41,1 (2016-2017)	E: 15.318; %56,1 K: 11.978; %43,9 (2016-2017)		
c. Mesleki açık öğretim lisesi				E: 146.026; %66,5	E: 1.261; %59,9 K: 844; %40,1			

Norm	Gösterge	Veri Kaynağı	İzleme Sıklığı	Sorumlu Kurum / Kuruluş	Gösterge Değerleri			
					Temel alınacak veri / mevcut veri		Son ölçülen değer	
					TR	İl	TR	İl
					K: 73.466; %33,5 (2016-2017)	(2016-2017)		
	d. Açık öğretim imam hatip lisesi				E: 51.717; %37,2 K: 87.085; %62,8 (2016-2017)	E: 8.112; %68,8 K: 2.122; %31,2 (2016-2017)		
<ul style="list-style-type: none"> Eğitim hakkı Eşitlik Toplumsal cinsiyet eşitliği Ayrımcılık görmeme hakkı 	7. Din Öğretimi Genel Müdürlüğüne bağlı Anadolu İmam Hatip Liselerinde kayıtlı öğrencilerin cinsiyete göre dağılımı	MEB İstatistikleri			E: 232.501; %46,0 K: 274.015; %54,0 (2016-2017)	E: 4.585; %47,3 K: 5.112; %52,7 (2016-2017)		
<ul style="list-style-type: none"> Eğitim hakkı Eşitlik Toplumsal cinsiyet eşitliği Dönüştürücü eşitlikten yararlanma hakkı Çalışma hakkı 	8. Yükseköğretimde eğitim ve öğretim alanlarına göre ön lisans, yüksek lisans, doktora öğrencileri arasında kadın ve erkek sayı (bin) ve oranları							
	a. Önlisans örgün öğretimde kayıtlı	YÖK istatistikleri	Yılda bir		E: 452; %58,2 K: 324; %41,8 (2016-2017)			
	b. Önlisans ikinci öğretimde kayıtlı				E: 214; %66,7 K: 107; %33,3 (2016-2017)			
	c. Lisans örgün öğretimde kayıtlı				E: 903; %49,2 K: 932; %50,8 (2016-2017)			
	d. Lisans ikinci öğretimde kayıtlı				E: 250; %58,3 K: 179; %41,7 (2016-2017)			
	e. Yüksek lisans örgün öğretimde				E: 225; %57,2 K: 168; %42,8 (2016-2017)			
	f. Yüksek lisans ikinci öğretimde kayıtlı				E: 31; %78,4 K: 8; %21,6 (2016-2017)			
	g. Doktorada kayıtlı				E: 55; %57,4 K: 40; %42,6 (2016-2017)			
<ul style="list-style-type: none"> Eğitim hakkı 	9. Yaygın eğitim kursiyerlerinin kurum türüne ve cinsiyete göre dağılımı							

Norm	Gösterge	Veri Kaynağı	İzleme Sıklığı	Sorumlu Kurum / Kuruluş	Gösterge Değerleri			
					Temel alınacak veri / mevcut veri		Son ölçülen değer	
					TR	İl	TR	İl
<ul style="list-style-type: none"> Eşitlik Toplumsal cinsiyet eşitliği Dönüştürücü eşitlikten yararlanma hakkı Çalışma hakkı 	a. Yaygın eğitim kurumlarının kursiyerleri arasında kadın ve erkek sayı ve oranları	MEB istatistikleri TÜİK	Yılda bir		E: 5.050.259; %51,2 K: 4.813.854; %48,8 (2016-2017)	E: 216.363; %50,5 K: 211.863; %49,5 (2013-2014)		
	b. Mesleki eğitim merkezi kursiyerleri arasında kadın ve erkek sayı ve oranları				E: 185.818; %82,8 K: 38.581; %17,2 (2016-2017)	E: 4.735; %75,6 K: 1.531; %24,4 (2013-2014)		
	c. Kız Teknik Olgunlaşma Enstitüsü kursiyerleri arasında kadın ve erkek sayı ve oranları				E: 3.485; %27,5 K: 9.170; %72,5 (2016-2017)	E: 0; %0 K: 55; %100 (2013-2014)		
	d. Halk Eğitim Merkezi kursiyerleri arasında kadın ve erkek sayı ve oranları				E: 3.393.446; %46,2 K: 3.954.941; %53,8 (2016-2017)	E: 75.305; %43,6 K: 97.356; %56,4 (2013-2014)		
	e. Turizm Eğitim Merkezi kursiyerleri arasında kadın ve erkek sayı ve oranları				E: 384; %87,5 K: 55; %12,5 (2016-2017)	E: - K: -		
	f. Bilim ve Sanat Merkezi (Üstün veya Özel Yetenekliler) kursiyerleri arasında kadın ve erkek sayı ve oranları				E: 12.303; %50,6 K: 11.988; %49,4 (2016-2017)	E: 150; %54,9 K: 123; %45,1 (2013-2014)		
	g. Meslek Kursları (3308 sayılı yasaya göre) kursiyerleri arasında kadın ve erkek sayı ve oranları				E: 51.549; %64,5 K: 28.361; %35,5 (2016-2017)	E: 4.735; %75,6 K: 1.531; %24,4 (2013-2014)		
<ul style="list-style-type: none"> Eğitim hakkı Eşitlik Toplumsal cinsiyet eşitliği Dönüştürücü eşitlikten yararlanma hakkı Çalışma hakkı 	10. Temel örgün eğitim kademeleri ve okul ayırımında öğretmenlerin cinsiyete göre dağılımı							
	a. Okulöncesi	MEB istatistikleri	Yılda bir		E: 2.288; %5,9 K: 36.675; %94,1 (2016-2017)	E: 78; %6,4 K: 1.132; %93,6 (2016-2017)		
	b. İlkokul				E: 113.842; %38,9	E: 3.196; %36,7 K: 5.509; %63,3		

Norm	Gösterge	Veri Kaynağı	İzleme Sıklığı	Sorumlu Kurum / Kuruluş	Gösterge Değerleri			
					Temel alınacak veri / mevcut veri		Son ölçülen değer	
					TR	İl	TR	İl
					K: 179.036; %61,1 (2016-2017)	(2016-2017)		
	c. Ortaokul				E: 140.919; %43,4 K: 183.431; %56,6 (2016-2017)	E: 4.135; %43,1 K: 5.453; %56,9 (2016-2017)		
	d. Genel ortaöğretim				E: 74.599; %50,7 K: 72.453; %49,3 (2016-2017)	E: 2.348; %49,4 K: 2.403; %50,6 (2016-2017)		
	e. Mesleki ve teknik ortaöğretim				E: 94.780; %51,0 K: 91.208; %49,0 (2016-2017)	E: 2.327; %52,2 K: 2.134; %47,8 (2016-2017)		
<ul style="list-style-type: none"> Eğitim hakkı Ayrımcılık yasağı Eşitlik Toplumsal cinsiyet eşitliği Dönüştürücü eşitlikten yararlanma hakkı 	11. "Taşıma uygulaması" yapılan eğitim kademelerinde taşınan öğrencilerin cinsiyete göre dağılımı							
	a. Taşınan ilköğrenci sayısı	MEB istatistikleri	Yılda bir		E: 137.291; %51 K: 131.823 ; %49 (2016-2017)	E: 2.383; %49,6 K: 2.422; %50,4 (2016-2017)		
	b. Taşınan ortaokul öğrenci sayısı				E: 279.789; %50,9 K: 269.936; %49,1 (2016-2017)	E: 4.696; %51,2 K: 4.473; %48,8 (2016-2017)		
	c. Taşınan ortaöğretim yapılan öğrenci sayıları				E: 238.007; %52,7 K: 213,952; %47,3 (2016-2017)	E: 3.224; %51,5 K: 3.038; %48,5 (2016-2017)		
	d. Taşınan Özel Eğitim Öğrenci Sayısı (Örgün Eğitim)				E: 46.213; %59,5	E: 804; %63 K: 472; %37 (2016-2017)		

Norm	Gösterge	Veri Kaynağı	İzleme Sıklığı	Sorumlu Kurum / Kuruluş	Gösterge Değerleri			
					Temel alınacak veri / mevcut veri		Son ölçülen değer	
					TR	İl	TR	İl
	e. Taşınan Özel Eğitim Kursiyer Sayısı (Yaygın Eğitim)				K: 31.448; %40,5 (2016-2017)			
					E: 1.340; %59,4 K: 915; %40,6 (2016-2017)	E: - K: - (2016-2017)		

5.3. SAĞLIK

Norm	Gösterge	Veri Kaynağı	İzleme Sıklığı	Sorumlu Kurum / Kuruluş	Gösterge Değerleri			
					Temel alınacak veri / mevcut veri		Son ölçülen değer	
					TR	İl	TR	İl
<ul style="list-style-type: none"> • Eşitlik • Ayrımcılık yasağı • Yaşam hakkı • Erişebilirlik • Kalite 	1. 18 yaşından önce evlenmiş kadınların oranı	TÜİK Evlenme İstatistikleri TNSA	Yılda bir					
<ul style="list-style-type: none"> • Eşitlik • Ayrımcılık yasağı • Yaşam hakkı • Erişebilirlik • Kalite 	2. Adolesan doğum sayısı ve toplam doğumlar içindeki oranı	TÜİK Doğum İstatistikleri TNSA	Yılda bir					
<ul style="list-style-type: none"> • Eşitlik • Ayrımcılık yasağı • Yaşam hakkı • Erişebilirlik • Kalite 	3. Gebe başına ortalama izlem	Sağlık Bakanlığı İstatistikleri TNSA	Yılda bir					
<ul style="list-style-type: none"> • Sağlık hakkı • Sağlığın korunması hakkı • Yaşam hakkı • Toplumsal cinsiyet eşitliği 	4. Anne ölüm oranı (yüz binde)	Sağlık Bakanlığı İstatistikleri TNSA	Yılda bir		14,7 (2016)			

Norm	Gösterge	Veri Kaynağı	İzleme Sıklığı	Sorumlu Kurum / Kuruluş	Gösterge Değerleri			
					Temel alınacak veri / mevcut veri		Son ölçülen değer	
					TR	İl	TR	İl
<ul style="list-style-type: none"> • Toplumsal cinsiyet eşitliği • Farklılık eşitliği • Dönüştürücü eşitlik • Erişebilirlik • Kalite 	5. Aile planlamasında karşılanmayan gereksinim	TNSA	Yılda bir		%32,0 (2013)			
<ul style="list-style-type: none"> • Sağlık hakkı • Sağlığın korunması hakkı • Yaşam hakkı • Toplumsal cinsiyet eşitliği 	6. İntihar oranı	TÜİK İntihar İstatistikleri			E:2368; %77,2 K: 701; %22,8 (2017)	E:28 K:6 (2017)		

5.4. SİYASİ KATILIM

Norm	Gösterge	Veri Kaynağı	İzleme Sıklığı	Sorumlu Kurum / Kuruluş	Gösterge Değerleri			
					Temel alınacak veri / mevcut veri		Son ölçülen değer	
					TR	İl	TR	İl
<ul style="list-style-type: none"> • Siyasal kararlara katılımında cinsiyet eşitliği • Yerel seçimlere eşit katılım hakkı 	1. Belediyeler/il genel meclisleri başkanları ve üyeleri içinde kadın-erkek oranı	Seçim verileri	Seçim dönemleri		E: %89,3 K: %10,7 (2014)	E: 78; %98,7 K:1; %1,3 (2014)		
<ul style="list-style-type: none"> • Siyasal kararlara katılımında cinsiyet eşitliği 	2. Siyasal partilerin merkez, il ve ilçe başkan ve yönetim kurulları içinde kadın oranı	Siyasal partilerin genel merkez verileri İl Seçim Kurulu Başkanlığı	Yılda bir		Merkez AKP: %19,4 CHP: %27,3 HDP: %47,8 MHP: %6,5 (2017)			

<ul style="list-style-type: none"> • Siyasal kararlara katılımda cinsiyet eşitliği • Yerel seçimlere eşit katılım hakkı 	3. Seçimlerde siyasal parti aday listelerinden aday olan kadın oranı	Seçim dönemlerinde aday listeleri ve kazanan listeleri üzerinde yapılacak araştırma, Kadın Koalisyonu İl Seçim Kurulu Başkanlığı	Seçim dönemleri		Aday olan Kadın AKP: %21,0 CHP: %22,8 HDP: %37,8 MHP: %13,2 İyi Parti: %26,3 (2018)			
<ul style="list-style-type: none"> • Siyasal kararlara katılımda cinsiyet eşitliği 	4. İlin çıkardığı milletvekilleri içinde K/E oranı	Yüksek Seçim Kurulu İl Seçim Kurulu Başkanlığı	Seçim dönemleri		E:496; %82,8 K:104; %17,4 (2018)	E: 11 K:5 (2018)		
<ul style="list-style-type: none"> • Kamu yönetimine katılma hakkı 	5. Kamu kurumlarında üst düzey kamu yöneticileri içinde kadın-erkek oranı	Devlet Personel Başkanlığı verileri	Yılda bir		E: %92,0 K: %8,0 (2015)			
<ul style="list-style-type: none"> • Kamu yönetimine katılma hakkı 	6. Kamuda çalışan uzman meslek mensupları içinde kadın-erkek sayısı / oranı							
	a. Memur	Devlet Personel Başkanlığı	Yılda bir		E: %59,3 K: %40,7 (2015)			
	b. Kadın vali, vali yardımcısı ve kaymakam sayısı	Devlet Personel Başkanlığı			Vali: 2 Vali Yrd: 8 Kaymakam: 12			
	c. Rektör	YÖK	Yılda bir		E: %91,0 K: %9,0 (2017)			

	d. Akademisyen	YÖK	Yılda bir		E: %57 K: %43 (2017)			
	e. Mühendis, mimar ve şehir plancısı	Devlet Personel Dairesi	Yılda bir		E: %56,5 K: %43,5 (2017)			
	f. Avukat	Türkiye Barolar Birliği	Yılda bir		E: %57,8 K: %42,2 (2017)			
• Siyasal kararlara katılım hakkı	7. Mahalle muhtarları arasında erkek / kadın sayısı ve oranı	İçişleri Bakanlığı Mahalli İdareler Genel Müdürlüğü Türkiye Mahalle Muhtarları Federasyonu istatistikleri	Seçim dönemleri		E: 49.618; %98,7 K: 674; %1,3 (2014)			
• Siyasal kararlara katılımında cinsiyet eşitliği	8. Siyasal partilerin gençlik kolları başkanları ve yönetiminde kadın erkek oranı	Siyasal partilerin genel merkez verileri İl Seçim Kurulu Başkanlığı	Yılda bir					

5.5. KADINA YÖNELİK ŞİDDET

Norm	Gösterge	Veri Kaynağı	İzleme Sıklığı	Sorumlu Kurum / Kuruluş	Gösterge Değerleri			
					Temel alınacak veri / mevcut veri		Son ölçülen değer	
					TR	İl	TR	İl
<ul style="list-style-type: none"> Yaşama hakkı İşkence ve kötü muameleden korunma hakkı Ayrımcılık yasağı Eşitlik Şiddetsizlik Toplumsal cinsiyet eşitliği 	1. İl düzeyinde resmi kayıtlara göre fiziksel şiddet oranı	ASPB İl Müdürlüğü	Yılda bir		G/D	Partner: Partner dışı:	G/D	
		Sağlık İl Müdürlüğü	Yılda bir			Partner: Partner dışı:		
		İl Emniyet Müdürlüğü	Yılda bir			Partner: Partner dışı:		
<ul style="list-style-type: none"> Yaşama hakkı İşkence ve kötü muameleden korunma hakkı Ayrımcılık yasağı Eşitlik Şiddetsizlik Toplumsal cinsiyet eşitliği 	2. İl düzeyinde resmi kayıtlara göre gebelik döneminde fiziksel şiddet oranı	ASPB İl Müdürlüğü	Yılda bir		G/D	Partner: Partner dışı:	G/D	
		Sağlık İl Müdürlüğü	Yılda bir			Partner: Partner dışı:		
		İl Emniyet Müdürlüğü	Yılda bir			Partner: Partner dışı:		
<ul style="list-style-type: none"> Yaşama hakkı İşkence ve kötü muameleden korunma hakkı Ayrımcılık yasağı Eşitlik Şiddetsizlik 	3. İl düzeyinde resmi kayıtlara göre cinsel şiddet oranı	ASPB İl Müdürlüğü	Yılda bir		G/D	Partner: Partner dışı:	G/D	
		Sağlık İl Müdürlüğü	Yılda bir			Partner: Partner dışı:		
		İl Emniyet Müdürlüğü	Yılda bir			Partner: Partner dışı:		
<ul style="list-style-type: none"> Kişi dokunulmazlığı hakkı Kişi hürriyeti ve güvenliği Yaşama hakkı İşkence ve kötü muameleden korunma hakkı Ayrımcılık yasağı 	4. Tedbir kararı olduğu hâlde öldürülen kadınların sayısı ve kadın cinayetleri içindeki oranı	ASPB Kadın Cinayetlerini Durduracağız Platformu	Yılda bir					

Norm	Gösterge	Veri Kaynağı	İzleme Sıklığı	Sorumlu Kurum / Kuruluş	Gösterge Değerleri			
					Temel alınacak veri / mevcut veri		Son ölçülen değer	
					TR	İl	TR	İl
<ul style="list-style-type: none"> Eşitlik/Toplumsal cinsiyet eşitliği Şiddetsizlik 								
<ul style="list-style-type: none"> Yaşama hakkı İşkence ve kötü muameleden korunma hakkı Fiziksel, ahlaki ve ruhsal bütünlüğe saygı Çocuk koruma hakkı, gerekli özeni gösterme 	5. Toplumsal cinsiyet eşitliği ve KYTCTŞ konusunda; a. eğitimlere katılan şiddet faillerinin oranı b. eğitimlere katılanlar içinde eğitimi tamamlayan şiddet faillerinin oranı	ASPİM	Yılda bir					
<ul style="list-style-type: none"> Yaşama hakkı Kötü muamele ve işkenceden korunma hakkı İnsan onuruna saygı Özgürlük ve güvenlik hakkı Kanun karşısında eşit korunma hakkı Sağlık hakkı Eşit sağlık hakkına erişim hakkı Sosyal hizmetlerden yararlanma hakkı 	6. İl düzeyinde kadın dayanışma/danışma merkezi sayısı	ASPB-KSGM	Yılda bir			ŞÖNİM AKDAM		
<ul style="list-style-type: none"> Yaşama hakkı Kötü muamele ve işkenceden korunma hakkı İnsan onuruna saygı, özgürlük ve güvenlik hakkı Kanun karşısında eşit korunma hakkı Sağlık hakkı Eşit sağlık hakkına erişim hakkı Sosyal hizmetlerden yararlanma hakkı 	7. İl düzeyindeki kadın sığınmaevi sayısı	ASPB-KSGM	Yılda bir		143 (2018)	3 (Bakanlık, Ceyhan Belediyesi) 1 ilk kabul birimi		

Norm	Gösterge	Veri Kaynağı	İzleme Sıklığı	Sorumlu Kurum / Kuruluş	Gösterge Değerleri			
					Temel alınacak veri / mevcut veri		Son ölçülen değer	
					TR	İl	TR	İl
<ul style="list-style-type: none"> Yaşama hakkı Kötü muamele ve işkenceden korunma hakkı İnsan onuruna saygı, özgürlük ve güvenlik hakkı Kanun karşısında eşit korunma hakkı Sağlık hakkı Eşit sağlık hakkına erişim hakkı Sosyal hizmetlerden yararlanma hakkı 	8. İl düzeyinde Avrupa Kadın Erkek Eşitliği Şartını onaylayan belediye sayısı ve oranı	TBB	Yılda bir		23 Belediye (2018)	Adana Büyükşehir Belediyesi		
<ul style="list-style-type: none"> Yaşama hakkı Kötü muamele ve işkenceden korunma hakkı İnsan onuruna saygı, özgürlük ve güvenlik hakkı Kanun karşısında eşit korunma hakkı Sağlık hakkı Eşit sağlık hakkına erişim hakkı Sosyal hizmetlerden yararlanma hakkı 	9. Yükseköğretimde cinsel tacizle mücadele merkezi bulunan üniversite sayısı	İldeki Üniversiteler	Yılda bir					
<ul style="list-style-type: none"> Yaşama hakkı, kötü muamele ve işkenceden korunma hakkı İnsan onuruna saygı, özgürlük ve güvenlik hakkı Kanun karşısında eşit korunma hakkı Sağlık hakkı Eşit sağlık hakkına erişim hakkı Sosyal hizmetlerden yararlanma hakkı 	10. Güncel KYTCTŞ ile Mücadele İl Eylem Planı var mı?	ASPİM	2020'de kontrol edilecek		Evet (Kadının Güçlenmesi Strateji Belgesi ve Eylem Planı 2018-2023) Kadına Yönelik Şiddetle Mücadele Ulusal Eylem Planı 2016-2020	Evet (KYŞ Mücadele Adana İl Eylem Planı 2017-2020)		

Norm	Gösterge	Veri Kaynağı	İzleme Sıklığı	Sorumlu Kurum / Kuruluş	Gösterge Değerleri			
					Temel alınacak veri / mevcut veri		Son ölçülen değer	
					TR	İl	TR	İl
<ul style="list-style-type: none"> • Yaşama hakkı • Kötü muamele ve işkenceden korunma hakkı • İnsan onuruna saygı, özgürlük ve güvenlik hakkı • Kanun karşısında eşit korunma hakkı • Sağlık hakkı • Eşit sağlık hakkına erişim hakkı • Sosyal hizmetlerden yararlanma hakkı 	11. Eşitlik birimi olan belediye sayısı	İl ve ilçe belediyeler	Yılda bir		16 (2018)	Adana Büyükşehir Belediyesi Seyhan Belediyesi		

5.6. İNSAN / KADIN TİCARETİ

Norm	Gösterge	Veri Kaynağı	İzleme Sıklığı	Sorumlu Kurum / Kuruluş	Gösterge Değerleri			
					Temel alınacak veri / mevcut veri		Son ölçülen değer	
					TR	İl	TR	İl
<ul style="list-style-type: none"> • Her türlü sömürüden korunma, özgürlük, güvenli yaşam hakkı. 	1. Cinsiyete göre ayrıştırılmış insan ticareti mağduru sayısı	GİGM	Yılda bir		181 (2016)			
<ul style="list-style-type: none"> • Her türlü sömürüden korunma, özgürlük, güvenli yaşam hakkı. 	2. İnsan ticareti mağdurları için sığınak sayısı	GİGM	Yılda bir		2 (2018)			

5.7. KENTSEL HAKLAR VE HİZMETLER

Norm	Gösterge	Veri Kaynağı	İzleme Sıklığı	Sorumlu Kurum / Kuruluş	Gösterge Değerleri				
					Temel alınacak veri / mevcut veri		Son ölçülen değer		
					TR	İl	TR	İl	
• Toplumsal cinsiyet eşitliği	1. Belediyelerde çalışan kadın personel sayısı ve oranı								
	a. Büyükşehir Belediyesi	İçişleri Bakanlığı Mahalli İdareler Gn.Md. Belediye İnsan Kaynakları Birimi	Yılda bir		G/D	sayı]; %[oran] [ölçüm yılı]	G/D		
• Toplumsal cinsiyet eşitliği	2. Tapu sahibi kadın oranı								
	a. Büyükşehir Belediyesi	Belediye İmar ve Şehircilik Birimi Tapu ve Kadastro İl Müdürlüğü	Yılda bir		G/D		G/D		
• Toplumsal cinsiyet eşitliği	3. Toplu ulaşımda TSE duraklar arası mesafe standardına⁸ uyan durak oranı	Belediye Ulaştırma Birimi	Yılda bir		G/D		G/D		
• Toplumsal cinsiyet eşitliği	4. Büyükşehir Belediyesinde ulaştırma biriminde çalışan kadın personel oranı	Belediye Ulaştırma Birimi	Yılda bir		G/D		G/D		
• Toplumsal cinsiyet eşitliği	5. Belediyelerin Kent Konseyi Genel Kurulunda kadın ve erkek oranı	Kent Konseyi	Yılda bir		G/D		G/D		

⁸ Türk Standartları Enstitüsü (TSE)'nin 02.01.2014 tarihinde kabul ettiği 11783 sayılı Şehir içi yollar - Otobüs durakları yer seçimi kuralları standardına göre; durak yerleri, otobüs güzergahı ile çakışan yaya arterlerine yakın yerlerde seçilerek, yolcular için erişme kolaylığı sağlanmalıdır. Mevcut trafiğin işletme hızının azalmaması için ise iki durak arası, 400–500 metre olmalıdır. Birinci derecedeki yollarda ise bu mesafe, 600–700 metre olabilir. Yolcu yoğunluğunun çok olduğu yol kesimlerinde bu mesafeler 100'er metre azaltılabilir.

Norm	Gösterge	Veri Kaynağı	İzleme Sıklığı	Sorumlu Kurum / Kuruluş	Gösterge Değerleri			
					Temel alınacak veri / mevcut veri		Son ölçülen değer	
					TR	İl	TR	İl
<ul style="list-style-type: none"> • Toplumsal cinsiyet eşitliği • İnsan onuruna saygı 	6. Belediyelere kadınlardan gelen güvenlikle ilgili dilekçe ve şikayetlerin oranı	Belediye Dilek, Şikayet ve İstek Kabul Birimi	Yılda bir		G/D		G/D	
<ul style="list-style-type: none"> • Toplumsal cinsiyet eşitliği • İnsan onuruna saygı • Ayrımcılık yasağı 	7. Erişilebilirlik							
	a. Kaldırım genişliği açısından puset ve tekerlekli sandalye dostu olan kaldırımların oranı	Belediye Fen İşleri Birimi	Yılda bir		G/D	%[oran] (ölçüm yılı)	G/D	
	b. Kentte rampalı kaldırımların oranı	Engelli STKlar						
	c. Kaldırım genişliği açısından yaya dostu olan kaldırımların oranı	ASPB						
	d. Kentte kaldırım yüksekliği açısından yaya dostu olan kaldırımların oranı	Büyükşehir Belediyesi						
	f. Sesli trafik ışığı sayısı ve oranı							
	g. Toplu taşıma araçlarında sesli anons sistemi olanların sayısı ve oranı							
	g. Toplu taşıma duraklarda sesli anons sistemi olanların sayısı ve oranı							
	h. Toplu taşıma araçlarında engelli rampası olanların sayısı ve oranı							
	ı. Kaldırımların görme engelli şeridi bulundurması oranı							
	i. Kaldırımların görme engelli şeridi bulundurması oranı				G/D		G/D	
<ul style="list-style-type: none"> • Toplumsal cinsiyet eşitliği • İnsan onuruna saygı • Ayrımcılık yasağı 	8. Kamu binalarında;							
	a. Personel için Bebek bakım odası olanların sayısı ve oranı	Belediye Fen İşleri Birimi	Yılda bir		G/D	[sayı]; %[oran] (ölçüm yılı)	G/D	
	b. Hizmet alanlar için bebek bakım odası olanların sayısı ve oranı	Valilik						
	c. Hizmet alanlar için kadın tuvaleti olanların sayısı ve oranı							
	d. Personel için engelli tuvaleti olan binaların sayısı ve oranı							
	e. Hizmet alanlar için engelli tuvaleti olan binaların sayısı ve oranı							

Norm	Gösterge	Veri Kaynağı	İzleme Sıklığı	Sorumlu Kurum / Kuruluş	Gösterge Değerleri				
					Temel alınacak veri / mevcut veri		Son ölçülen değer		
					TR	İl	TR	İl	
• Toplumsal cinsiyet eşitliği	9. Belediyelerin;								
	a. Spor okulu/kursları hizmetinden yararlanan kadın ve erkeklerin sayısı ve oranı	Büyükşehir Belediyesi	Yılda bir		G/D		G/D		
	b. Spor okulu/kursları hizmetinden yararlanan engelli kadın ve erkeklerin sayısı ve oranı	Büyükşehir Belediyesi	Yılda bir		G/D		G/D		
	c. Yaz - + spor okulu ve kursları hizmetinden yararlanan k/e çocuk oranı	Büyükşehir Belediyesi			G/D		G/D		
	d. Yaz - + spor okulu ve kursları hizmetinden yararlanan engelli k/e çocuk oranı	Büyükşehir Belediyesi			G/D		G/D		
• Toplumsal cinsiyet eşitliği	10. Kent içindeki parklardan;								
	a. Elverişli koşullarda spor aleti donanımı mevcut olanların oranı	Belediye Park ve Bahçeler Birimi	Yılda bir		G/D		G/D		
	b. Elverişli koşullarda yürüyüş parkuru mevcut olanların oranı								
	c. Panik butonu olan parkların oranı								
• Toplumsal cinsiyet eşitliği	11. B.Belediyenin;								
	a. Kütüphane hizmetinden yararlanan kadınların oranı	Belediye Kültür İşleri Birimi Belediye sosyal hizmetler birimi	Yılda bir		G/D		G/D		
	b. Kültürel etkinlik hizmetlerinden (sinema, tiyatro, müze, konser, panel vb.) yararlanan kadınların oranı								
	c. Etüd merkezi ve kütüphanelerinden yararlanan kız çocuğu oranı								
	d. Kreşlerden yararlanan k/e çocuk oranı								
• Toplumsal cinsiyet eşitliği • İnsan onuruna saygı	12. Belediyenin evde bakım yardımı hizmetinden; yararlanan kadın/erkek oranı								
	a. Yararlanan kadın/erkek oranı								
	b. Hizmet verenlerin kadın/erkek oranı								

Norm	Gösterge	Veri Kaynağı	İzleme Sıklığı	Sorumlu Kurum / Kuruluş	Gösterge Değerleri			
					Temel alınacak veri / mevcut veri		Son ölçülen değer	
					TR	İl	TR	İl
• Toplumsal cinsiyet eşitliği	13. Belediyelerde müdür ve üstü düzeyde yönetici kadın sayısı ve oranı	Büyükşehir Belediyesi	Yılda bir		G/D	[sayı]; %[oran] [ölçüm yılı]	G/D	

5.8. SPOR

Norm	Gösterge	Veri Kaynağı	İzleme Sıklığı	Sorumlu Kurum / Kuruluş	Gösterge Değerleri			
					Temel alınacak veri / mevcut veri		Son ölçülen değer	
					TR	İl	TR	İl
• Çalışma hakkı • Spora katılım hakkı • Eşitlik • Toplumsal cinsiyet eşitliği	1. Lisanslı kadın ve erkek sporcu oranı	Spor Genel Müdürlüğü verileri TÜİK sporcu verileri	Yılda bir		E: %71,4 K: %28,6 (2017)			
• Çalışma hakkı • Spora katılım hakkı • Eşitlik • Toplumsal cinsiyet eşitliği	2. Faal kadın ve erkek sporcu oranı	Spor Genel Müdürlüğü verileri TÜİK sporcu verileri	Yılda bir		E: %62,7 K: %37,3			
• Çalışma hakkı • Spora katılım hakkı • Eşitlik • Toplumsal cinsiyet eşitliği	3. Spor dallarına göre kadın ve erkek sporcu oranı							
	a. Jimnastik	Spor Genel Müdürlüğü verileri	Yılda bir		E: %37,8 K: %62,2 (2017)			
	b. Voleybol	TÜİK sporcu verileri			E: %39,7 K: %60,3 (2017)			
	c. Dans sporları				E: %41,4 K: %59,6 (2017)			
	d. Halk oyunları				E: %41,6 K: %59,4			

Norm	Gösterge	Veri Kaynağı	İzleme Sıklığı	Sorumlu Kurum / Kuruluş	Gösterge Değerleri			
					Temel alınacak veri / mevcut veri		Son ölçülen değer	
					TR	İl	TR	İl
	e. Futbol				(2017) E: %99,0 K: %1,0			
	f. Güreş				(2017) E: %94,4 K: %5,6			
	g. Bilardo				(2017) E: %92,2 K: %7,8			
	h. Otomobil sporları				(2017) E: %90,5 K: %9,5			
<ul style="list-style-type: none"> Eşitlik Toplumsal cinsiyet eşitliği 	4. Spor kurumlarında karar alma mekanizmalarındaki kadın ve erkek oranı							
	a. Federasyon yönetim kurulu/federasyon il temsilcisi	Gençlik ve Spor Bakanlığı	Yılda bir		E: %97,0 K: %3,0			
	b. Gençlik Hizmetleri ve Spor İl/ilçe Müdürü ve Şube Müdürleri	Federasyon GHSİM web sayfaları Faaliyet raporu			GSM İl E: %100,0 GSM İlçe E: 510; %97,5 K: 1; %2,5			
<ul style="list-style-type: none"> Eşitlik Toplumsal cinsiyet eşitliği 	5. Antrenörlük sertifikasına sahip kadın ve erkek antrenör sayısı ve oranı							
	a. Federasyona bağlı	TÜİK SGM web sayfaları	Yılda bir		E: 6.027; %73,6 K: 2.167; %26,4			
	b. GHSİM'e bağlı	GHSİM	Yılda bir		E: 2.662; %77,6 K: 768; %22,4			
<ul style="list-style-type: none"> Eşitlik/Toplumsal cinsiyet eşitliği 	Gençlik Spor İl Müdürlüğü'nün açtığı kurslara katılım k/e oranı	GHSİM	Yılda bir					

5.9. MEDYA

Norm	Gösterge	Veri Kaynağı	İzleme Sıklığı	Sorumlu Kurum / Kuruluş	Gösterge Değerleri			
					Temel alınacak veri / mevcut veri		Son ölçülen değer	
					TR	İl	TR	İl
<ul style="list-style-type: none"> • Toplumsal cinsiyet eşitliği • Çalışma hakkı 	1. Yerel medya çalışanlarının cinsiyete göre dağılımı (gazete + televizyon + radyo + internet)	Yerel medya	Yılda bir		G/D		G/D	
<ul style="list-style-type: none"> • Toplumsal cinsiyet eşitliği • Çalışma hakkı 	3. Yerel medya yöneticileri arasında kadın /erkek sayısı (gazete + televizyon + radyo + internet)	Yerel medya	Yılda bir		G/D		G/D	

5.10. DİN HİZMETLERİ

Norm	Gösterge	Veri Kaynağı	İzleme Sıklığı	Sorumlu Kurum / Kuruluş	Gösterge Değerleri			
					Temel alınacak veri / mevcut veri		Son ölçülen değer	
					TR	İl	TR	İl
<ul style="list-style-type: none"> • Din ve inanç özgürlüğü, • Devletin toplumsal cinsiyet eşitliğini gerçekleştirme görevi 	1. DİB Kur'an kurslarına giden öğrencilerin sayısı ve oranı	DİB	Yılda bir		E: 107.012; %15,9 K: 567.691; %84,1 (2017)			
<ul style="list-style-type: none"> • Din ve inanç özgürlüğü, • Devletin toplumsal cinsiyet eşitliğini gerçekleştirme görevi 	2. MEB - İmam Hatip Liselerinde eğitim alan öğrencilerin sayısı ve oranı	MEB	Yılda bir		E: 284.218; %44,0 K: 361.100; %56,0 (2016-2017)	E: 4.585; %47,3 K: 5.112; %52,7 (2016-2017)		
<ul style="list-style-type: none"> • Din ve inanç özgürlüğü, • Devletin toplumsal cinsiyet eşitliğini gerçekleştirme görevi 	3. MEB Din Öğretimi Genel Müdürlüğü'ne bağlı imam hatip açık öğretim liselerinde öğrenci sayısı ve oranı	MEB	Yılda bir		E: 51.717; %37,0 K: 87.085; %63,0 (2016-2017)	E: 8.112; %68,8 K: 2.122; %31,2 (2016-2017)		
<ul style="list-style-type: none"> • Devletin toplumsal cinsiyet eşitliğini gerçekleştirme görevi 	4. İl / İlçe müftülüklerinde kadın/erkek şube müdürü oranı	DİB	Yılda bir			E:7 K:0 (Temmuz 2018)		

Norm	Gösterge	Veri Kaynağı	İzleme Sıklığı	Sorumlu Kurum / Kuruluş	Gösterge Değerleri			
					Temel alınacak veri / mevcut veri		Son ölçülen değer	
					TR	İl	TR	İl
• Devletin toplumsal cinsiyet eşitliğini gerçekleştirme görevi	5. İl / İlçe müftülüklerinde kadın/erkek vaiz oranı	DİB	Yılda bir		E:38; %74,5 K:13; %25,5 (Temmuz 2018)			
• Devletin toplumsal cinsiyet eşitliğini gerçekleştirme görevi	6. İl / İlçe müftülüklerinde kadın/erkek Kur'an kursu öğreticisi oranı	DİB	Yılda bir		E:96; %27,4 K:254; %72,6 (Temmuz 2018)			

TASLAKTIR

6. PLAN YÖNETİMİNE İLİŞKİN DÜZENLEMELER

6.1. Yerel Eşitlik İzleme Platformu

Not: Bu bölüm yerel izleme platformları tarafından tartışılıp netleştirilecek.

Yerel İzleme Platformunun temel amacı toplumsal cinsiyet eşitliğini göstergeler yoluyla izlemek, izleme sonuçlarını ilgili kurumlarla/kamuoyuyla paylaşarak politika geliştirme ve hizmet üretme süreçlerine katkıda bulunmaktır. Platformda kamu kurumlarının, yerel yönetimlerin ve Sivil Toplum Kuruluşları (STK) yer almaktadır. Platformun öncelikli işlevi proje paydaşlarının işbirliği Yerel İzleme Planını hazırlamak ve uygulamaktır.

Yerel İzleme Platformunun işleyişine ilişkin ilkeler proje illerindeki paydaşlarla birlikte belirlenmiştir. Katılımcı bir biçimde oluşturulan ilkeler şunlardır:

- Yatay bir örgütlenme: STK, belediye ve kamu kurumlarının eşit katılımını öngören gönüllü bir birliktelik
- Ekip çalışması: Platformda bulunan bireylerin-kurumların bilgilerini bir araya getirdiği, birlikte ürettiği bir çalışma biçimi
- Bağımsız ve tarafsız bir oluşum: Bağımsız bir biçimde işleyebilen bir yapılanma

Yerel Eşitlik İzleme Platformu tarafından yıllık izleme raporları hazırlanır ve ilgili paydaşlarla, kamuoyuyla paylaşılır.

Yerel izleme platformu 3 ayda bir toplanır. **(Ne sıklıkla toplanır?)**

Yerel İzleme Platformlarında gündeme gelen her konu üyelerle tartışılır. Kararlar nitelikli çoğunlukla alınır. **(Kararları nasıl verir?)**

Yerel İzleme Platformu üyelerinin birinin ya da birkaçının teklifi ile ve platform üyelerinden herhangi bir itiraz olmaması durumunda Platforma yeni bir üye alınabilir. İtiraz durumunda oylama ile karar verilir. **(Kim üye olur? Üyelik nasıl olur? Üyelikten çıkarma?)**

Yerel İzleme Platformunun koordinasyonu, platform içinde gönüllülerden oluşan kolaylaştırıcı grup tarafından yapılır. **(Platformun koordinasyonu, sekreteryası?)**

Yerel izleme platformunun hangi iletişim kanallarını kullanacağı koşullara ve olanaklara göre belirlenir. **(hangi iletişim kanalları? Raporları nasıl paylaşacak, hangi araçlar kullanılacak, vb.)**

Yerel İzleme Platformu Yerel Eşitlik İzleme eylem Planının koordinatör kuruluşudur.

6.2. Yıllık raporlama

Yerel Eşitlik İzleme Planı'nda yer alan göstergeler yıllık olarak raporlanır. Yerel Eşitlik İzleme Platformu, Ek-1'de verilen yıllık raporlama şablonunu kullanarak her gösterge için verileri ilgili sorumlu kuruluştan verinin yayımlandığı tarihten itibaren en geç iki hafta içinde alır ve rapor şablonuna işler. Taslak yıllık rapor en geç bir sonraki yılın Mayıs ayı içinde yayımlanır. Bu döneme kadar verisi alınamayan göstergelere ilişkin bölümler boş bırakılır. Eksik verilerin alınması durumunda rapor güncellenir.

6.3. İzleme Eylem Planı Hazırlama Süreci

Mevcut Eylem Planı'nın son yılı içinde bir sonraki üç yıllık döneme ait plan Yerel Eşitlik İzleme Platformu tarafından hazırlanır. Platform, yeni izleme planının hazırlanmasına ilişkin faaliyetleri, hazırlık takvimini ve hazırlık için ihtiyaç duyulacak kaynakları mevcut eylem planının sondan bir önceki yılı içinde Mayıs-Haziran döneminde netleştirir. Hazırlık faaliyetleri için ihtiyaç duyulacak kaynağın ilgili yerel yönetim ve/veya kamu kurumlarının bir sonraki yıla ait kurum bütçelerinde yer alması için talepte bulunur.

Bir sonraki döneme ait Yerel İzleme Eylem Planı, planlanan hazırlık takvimine göre mevcut Eylem Planı'nın son yılı içinde Mayıs-Aralık döneminde hazırlanarak Yerel Eşitlik İzleme Platformu tarafından yürürlüğe konur.

Yukarıda sunulan çerçevede yeni Eylem Planı'nın hazırlanması süreci için takvim aşağıda verilmiştir:

Yeni Eylem Planı'nın Hazırlanması Aşamaları	Mevcut Eylem Planı'nın sondan önceki yılı		Mevcut Eylem Planı'nın son yılı (Yeni Eylem Planı'nın hazırlandığı yıl)
	Mayıs-Haziran	Temmuz-Aralık	Mayıs-Aralık
Yeni Eylem Planı'nın hazırlanmasına ilişkin faaliyetlerin ve kaynak ihtiyacının belirlenmesi; kaynak talebinin ilgili yerel yönetim ve/veya kamu kurumlarına sunulması	X		
Kaynak talebinin değerlendirilmesi ve ilgili kurum bütçelerinde yer verilmesi		X	
Yeni Eylem Planı'nın hazırlanması ve yürürlüğe konması			X

EKLER

EK-1. Yıllık İzleme Raporu Şablonu

Yerel Eşitlik İzleme Eylem Planı 2019 – 2021

Adana

**Yıllık İzleme Raporu
2019**

TASLAKTIR

İÇİNDEKİLER

KISALTMALAR	...
YÖNETİCİ ÖZETİ	...
GÖSTERGELERE GÖRE YILLIK GERÇEKLEŞME	...
A. EĞİTİM	...
A.1. Ortaöğretimde kız çocukları okullaşma oranı	...
A.2.	...
B.	...
B.1.	...
B.2.	...

TASLAKTIR

KISALTMALAR

.....
.....
.....
.....

YÖNETİCİ ÖZETİ [En fazla 2 sayfa]

GÖSTERGELERE GÖRE YILLIK GERÇEKLEŞME

[Gösterge grubu] A. EĞİTİM					
[Gösterge] A.1. Her eğitim düzeyinde kamusal eğitim kurumlarında kız-erkek öğrenci oranı					
Sorumlu kuruluş	İl Milli Eğitim Müdürlüğü	Veri kaynağı	MEB istatistikleri ve STK raporları	İzleme sıklığı	Yılda bir
Yılın başındaki değer		%92,1	Yıl sonu gerçekleşme		%92,7
Değerlendirme:					
İmkan ve zorluklar:					
Öneriler:					
[Gösterge] A.2.					
Sorumlu kuruluş	.....	Veri kaynağı	.....	İzleme sıklığı	.....
Yılın başındaki değer		.....	Yıl sonu gerçekleşme		.....
Değerlendirme:					

İmkan ve zorluklar:					
Öneriler:					
[Gösterge] A.3.					
Sorumlu kuruluş	.....	Veri kaynağı	.....	İzleme sıklığı	.....
Yılın başındaki değer		.....	Yıl sonu gerçekleşme		.....
Değerlendirme:					
İmkan ve zorluklar:					
Öneriler:					
[Gösterge grubu] B.					
[Gösterge] B.1.					
Sorumlu kuruluş	.....	Veri kaynağı	.....	İzleme sıklığı	.....
Yılın başındaki değer		.....	Yıl sonu gerçekleşme		.....
Değerlendirme:					
İmkan ve zorluklar:					

Öneriler:					
[Gösterge] B.2.					
Sorumlu kuruluş	.....	Veri kaynağı	.....	izleme sıklığı	.....
Yılın başındaki değer	.....	Yıl sonu gerçekleşme	.....		
Değerlendirme:					
İmkan ve zorluklar:					
Öneriler:					